

hand in hand

Advocaat Moszkowicz tussen cliënt en ex-client

'Einde van de rechtsstaat'

Als advocaat van Willem Holleeder is Bram Moszkowicz nauw betrokken geraakt bij de handel en wandel van zijn cliënt. Hoe gaat hij bijvoorbeeld om met de verklaringen van zijn eigen vroegere cliënt, wijlen Willem Endstra? Het Advocatenblad volgt het proces en kijkt naar de advocaat.

Zie ook een reactie van Taru Spronken op p. 6.

.....
Daniela Hooghiemstra
journalist
.....

Abraham Moszkowicz is tijdens de laatste pro-forma en regie-zitting in de zaak-Holleeder uitvoerig ingegaan op het belang van de geheimhoudingsplicht. Uitgerekend hij, zou je kunnen zeggen, want het OM vreest juist dat hij het zelf niet al te nauw neemt met het bewaren van de geheimen van zijn vroegere cliënt, de vermoorde vastgoedhandelaar Willem Endstra. Omdat Moszkowicz vroeger ook advocaat was van Endstra en diens getuigenis tegen Holleeder belangrijke munitie is voor de aanklacht, laadt Moszkowicz althans de verdenking op zich conflicterende belangen te dienen.

Maar Moszkowicz weet, zoals hij tijdens een vorige zitting zei, 'heel goed hoe ik iemand moet verdedigen'. Nieuwe strategie daarbij is bijvoorbeeld om Holleeder in de rechtzaal zelf te laten praten. Holleeder zal naar eigen zeggen 'de waarheid' vertellen over Willem Endstra, waarmee hij de raadsman bevrijdt uit het lastige parket waarin hij een (oud)-cliënt onderuit moet halen om een andere cliënt vrij te pleiten.

Moszkowicz uitte tijdens de zitting felle kritiek op de manier waarop bewijs tegen Holleeder is vergaard. Uit de volledige tekst van de gesprekken van de

Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) met Endstra, maakte hij bijvoorbeeld op dat Endstra door zijn ondervragers op het idee is gebracht om Holleeder te (laten) vermoorden. Officier Plooy vroeg waar dit dan stond, waarop de raadsman antwoordde dat de 'uitgekookte' jongens van de CIE wel 'zo slim' zijn om zoiets niet hardop te zeggen. Hij veranderde zijn beschuldiging daarop van 'uitlokking tot moord' in: 'dat als het ware de gedachte in het leven is geroepen om hem te vermoorden', waarna Plooy replieerde: 'U heeft de vindplaats dus niet aangetroffen?'

De irritatie tussen officier en raadsman lijkt iedere zitting toe te nemen. De politie heeft zich volgens Moszkowicz schuldig gemaakt aan uitlokking van nog een misdrijf: schending van de geheimhoudingsplicht. Moszkowicz' ex-secretaresse is benaderd met vragen over de vroegere gang van zaken op zijn kantoor. Haar verklaringen raken niet alleen Holleeder c.s., maar ook de raadsman zelf. Verklaringen en informatie die de CIE verzamelde, suggereren ook een hechtere relatie tussen de raadsman en zijn cliënt en diens omgeving dan gebruikelijk.

Het was niet de inhoud van de verklaringen van de secretaresse waar het Moszkowicz nu om ging, maar het feit dat de politie haar benaderde om te verklaren. Zij had volgens hem 'geen flauw benul' van de plicht van geheimhouding, al is zij op die plicht voorafgaand aan het gesprek wel gewezen. Toch vindt Moszkowicz dat lichtzinnig met de geheimhouding is omgesprongen. 'Hupsakee, naar de ex-secretaresse toe en verhoren', noemde hij die aanpak. En met enig pathos: 'Als cliënten van advocaten geen aanspraak meer kunnen maken op vertrouwelijkheid, is dat het einde van de rechtsstaat.'

Omdat volgens Moszkowicz sprake is van 'bewijsgaring met desavouering van fundamentele rechten', verzocht hij de rechter om de verklaringen van de ex-

secretaresse uit te sluiten van het bewijs. Het OM wees op het verschil tussen rechten en plichten: van haar verschoningsrecht had de ex-secretaresse klaarblijkelijk geen gebruik willen maken. Niet alles wat op een advocatenkantoor gebeurt valt onder geheimhouding. Anders, aldus de officier, zou men Endstra op het kantoor ook kunnen vermoorden zonder dat iemand daarover had mogen getuigen. Het kantoor werd op het beschreven moment gebruikt als 'vergaderzaal' door derden, zodat de geheimhoudingsplicht tussen raadsman en cliënt niet van toepassing was. Officier De Vries zei verder de 'morele verontwaardiging' van de raadsman niet te begrijpen, omdat de verklaringen van de ex-secretaresse al vanaf het begin in het dossier zitten.

De rechtbank heeft het verzoek om de verklaringen van het bewijs uit te sluiten, afgewezen.

Hoewel schending van de geheimhoudingsplicht Moszkowicz schijnbaar aan het hart gaat, reageerde hij in de rechtzaal niet op wat Arnold Endstra, een neef van Willem Endstra, volgens het OM recent over dit onderwerp heeft verklaard. Volgens hem is een video die zijn oom in bewaring had gegeven aan zijn toenmalige raadsman, Moszkowicz, enkele maanden geleden op televisie vertoond door misdaadverslaggever Peter R. de Vries. De beelden op de band, gemaakt door Endstra's eigen beveiligingscamera's, leggen een inkijkoperatie vast van de politie op Endstra's kantoor. De beelden illustreerden dat Endstra als getuige mogelijk onbetrouwbaar is. Het OM heeft Moszkowicz inmiddels per brief gevraagd hoe de film die hem kennelijk is toevertrouwd, bij De Vries terecht kon komen. Want zoals Moszkowicz zelf al zei: 'als cliënten van advocaten geen aanspraak meer kunnen maken op vertrouwelijkheid is dat het einde van de rechtsstaat.'

De inhoudelijke behandeling van de zaak-Holleeder begint op 2 april.